Stockholms stad

Utlåtande Rotel IV (Dnr KS 2025/650)

Motion om att stärka det digitala arbetet mot sexuell exploatering

Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) att Stockholms stad utreder om en arbetsmetod, liknande det nederländska Online Outreach-programmet, kan införas i Stockholms stad i syfte att upptäcka och förebygga sexuell exploatering online.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bris, ECPAT och Polismyndigheten Region Stockholm.

Bris har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret delar motionärernas problembeskrivning där en allt större del av sexuell exploatering sker via, eller med hjälp av, digitala plattformar och konstaterar att det i stadens budget för 2026 finns uppdrag om att kommunstyrelsen och socialnämnden ska vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att stärka det förebyggande arbetet.

Socialnämnden konstaterar att Stockholms stad sedan många år bedriver ett uppsökande arbete online för att nå både de som utsätts för sexuell exploatering och de som köper sexuella tjänster. Nämnden konstaterar att det finns ytterligare behov av att utveckla och komplettera det arbetet men att kommungränser utgör en begränsning i det arbetet – det behövs ett länsgemensamt eller nationellt samarbete.

Utbildningsnämnden delar bilden av att sexuell exploatering av barn allt oftare sker digitalt, men konstaterar att det föreslagna arbetssättet främst rör uppsökande socialt arbete och stödinsatser som ligger utanför utbildningsförvaltningens uppdrag.

Ecpat lyfter att barn utsätts för sexuell exploatering på nätet och att myndigheter, så som Stockholms stad, behöver vara närvarande där barnen finns för att ge stöd och skydd. Ecpat betonar att barns delaktighet bör vara central i utformningen av en sådan verksamhet.

Polismyndigheten Region Stockholm konstaterar att det redan idag finns en viss samverkan mellan socialtjänsten och polisen för att förebygga sexuell exploatering på nätet, och de är positiva till att stärka detta arbete. Polisen betonar behovet av tydlig rollfördelning och samverkan över kommungränser, särskilt när brottsmisstanke uppstår.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag delar motionärernas engagemang i dessa frågor. Det är avgörande att kommuner och andra samhällsaktörer bedriver ett aktivt uppsökande arbete för att bryta den utsatthet som personer som exploateras sexuellt befinner sig i. Lika viktigt är det att nå dem som utnyttjar andra genom sexköp och liknande handlingar, för att kunna motverka och förändra deras destruktiva beteenden.

Stockholms stad har sedan länge bedrivit ett sådant uppsökande arbete online. Samtidigt går den digitala utvecklingen snabbt. Det tillkommer ständigt nya digitala arenor där sexuell exploatering kan förekomma, och stadens arbete måste utvecklas i takt med dessa förändringar. Därför har vi gett flera olika uppdrag om att förstärka insatserna – både direkt riktade mot sexuell exploatering och mer generellt mot olika former av social problematik där det digitala uppsökande arbetet behöver stärkas. Denna utveckling är redan i full gång.

Precis som både motionärerna, våra nämnder och de externa remissinstanserna konstaterar finns det också ett behov av uppsökande arbete på nationell eller åtminstone regional nivå. Sexuell exploatering på nätet är inte ett fenomen som begränsas till en enskild kommun; både brottsoffer och förövare rör sig ofta över geografiska gränser. Ett ökat statligt ansvar för detta arbete är därför önskvärt.

Bilaga

Motion om att stärka det digitala arbetet mot sexuell exploatering, dnr KS 2025/650-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Gulan Avci (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. att motionen bifalls
2. att följande därutöver anförs

Vi välkomnar att föredragande borgarrådet delar motionens problembild och vill utveckla stadens uppsökande arbete på nätet. Men motionen innehåller ett konkret förslag: att utreda om en arbetsmetod liknande nederländska Online Outreach kan användas i Stockholm. Utlåtandet visar inte att den frågan har prövats.

Att sexuell exploatering på nätet sträcker sig över kommungränser gör det särskilt viktigt att undersöka hur metoden skulle kunna användas i samverkan med andra kommuner och Polismyndigheten. Staden bör därför genomföra den utredning som motionen föreslår.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 6 oktober 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M), Gulan Avci (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) att Stockholms stad utreder om en arbetsmetod, liknande det nederländska Online Outreach-programmet, kan införas i Stockholms stad i syfte att upptäcka och förebygga sexuell exploatering online.

Motionärerna anser att sexuell exploatering av barn och unga i allt högre grad har förflyttats till digitala miljöer och att rekrytering, annonsering och kontakt mellan förövare och offer ofta sker via sexannonsplattformar, chattappar eller sociala medier. Vidare anser motionärerna att det har lett till att många utsatta personer inte längre syns inom ramen för traditionellt socialt arbete, vilket försvårar möjligheten att tidigt erbjuda stöd och skydd.

Motionärerna hänvisar till en metod som finns i Nederländerna för att möta den här utvecklingen. Genom ett så kallat Online Outreach-program kontaktas personer med annonser på sexsajter proaktivt av specialutbildade socialsekreterare och metoden bygger på en kombination av teknik, rättssäker datainsamling och strukturerad uppföljning. Metoden bygger på att den första kontakten sker via automatiserade meddelanden och övergår, vid respons, i samtal med socialsekreterare genom en säker chattfunktion och målet är att erbjuda stöd till personer som kan befinna sig i en utsatt situation, även om de inte själva har tagit initiativ till att söka hjälp.

Enligt motionärerna så visar erfarenheterna att många av dem som kontaktats uttrycker behov av stöd, även om det inte alltid rör sig om direkt exploatering, och att metoden också visat sig vara användbar för att skapa kontakt med personer som inte identifierar sig som offer, men som senare uttrycker behov av hjälp.

Motionärerna anser att det saknas motsvarande arbetssätt i Sverige, både på nationell- och kommunal nivå, och utifrån att en stor del av exploateringen idag sker digitalt finns det skäl att utreda hur en liknande modell skulle kunna tillämpas i Stockholms stad.

Med anledning av ovanstående föreslår motionärerna:

- Att staden utreder hur en arbetsmetod, liknande det nederländska Online Outreachprogrammet, kan införas i Stockholm i syfte att upptäcka och förebygga sexuell exploatering online.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bris, ECPAT och Polismyndigheten Region Stockholm.

Bris har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Alla stockholmare ska utvecklas utifrån sina förutsättningar, känna sig trygga och ha en bra livskvalitet. Det som framförs i motionen har främst koppling till kommunfullmäktiges mål 1.3 *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*.

Stadsledningskontoret anser att det är av största vikt att motverka att barn och unga sexuellt exploateras och att det är angeläget att fortsatt utveckla arbetet för att motverka detta.

Av stadens budget framgår att arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska utvecklas och Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation ska revideras. Staden arbetar för att höja medvetenheten och kunskaperna om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck inom stadens verksamheter. Det innefattar även att öka kunskap om ekonomiskt våld och om sexuellt våld oberoende relation.

Det finns redan idag uppsökande arbete online som drivs av Socialförvaltningen. Mikamottagningen och mottagningen för köpare av sexuella handlingar, KAST, inom enheten mot prostitution och människohandel, bedriver uppsökande arbete online. Arbetet har bedrivits systematiskt och kontinuerligt sedan 2017.

Det uppsökande arbetet sker framförallt på eskortsidor men även på sugardejtingsidor och riktar sig både till de som exploateras och de som köper sexuella handlingar. Neutrala meddelanden med information om möjligheter till stöd skickas till enskilda annonser och då det är möjligt genomförs också annonskampanjer. De personer som svarar kontaktas och ges vidare information och stöd.

Då uppsökarna identifierar en annons med en minderårig förmedlas annonsen till polisen och då kontakt etableras med en minderårig person görs en orosanmälan. Om det är en ungdom som utsatts för exploatering länkas hen vidare till Stockholms stads Stödcentrum för unga brottsoffer.

Socialförvaltningen ger också föreningsstöd till organisationen Alltid sedd som arbetar uppsökande online. Organisationens målgrupp är barn och unga 12-20 år som utsätts för betalda övergrepp eller andra former av sexuell exploatering.

Staden kommer vidare att under 2026 arbeta med att på andra sätt öka närvaron i digitala riskmiljöer. I kommunfullmäktiges budget för 2026 har kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med socialnämnden samt i samråd med idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att ytterligare stärka det förebyggande arbetet.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Anne-Lie Elvén (L), Andréa Hedin m.fl. (alla M) och Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Mikamottagningen och mottagningen för köpare av sexuella handlingar, KAST, inom enheten mot prostitution och människohandel, bedriver uppsökande arbete online. Arbetet har bedrivits systematiskt och kontinuerligt sedan 2017. Stockholm stads arbetsmodell är en förebild för det metodstöd för uppsökande arbete online, som tagits fram Civila plattformen mot människohandel, och som sprids nationellt.

Det uppsökande arbetet sker framförallt på eskortsidor men även på sugardejtingsidor och riktar sig både till de som exploateras och de som köper sexuella handlingar. Neutrala meddelanden med information om möjligheter till stöd skickas till enskilda annonser och då det är möjligt genomförs också annonskampanjer. De personer som svarar kontaktas och ges vidare information och stöd.

Då uppsökarna identifierar en annons med en minderårig förmedlas annonsen till polisen och då kontakt etableras med en minderårig person görs en orosanmälan. Om det är en ungdom som utsatts för exploatering länkas hen vidare till Stödcentrum för unga brottsoffer.

Socialförvaltningen ger också föreningsstöd till organisationen *Alltid sedd* som arbetar uppsökande online. Organisationens målgrupp är barn och unga 12-20 år som utsätts för betalda övergrepp eller andra former av sexuell exploatering. Förvaltningen delar bilden att det finns ett behov av att ytterligare utveckla närvaro och uppsökande verksamhet online. Juridiska och tekniska förutsättningar för detta är under pågående utredning. I de digitala sociala mediernas värld blir kommungränser en begränsning och förvaltningen ser att en utveckling av uppsökande verksamhet online bör göras länsgemensamt eller nationellt.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2026 följande.

3. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
4. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Gulan Avci (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 juli 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen delar motionärernas bild av att sexuell exploatering av barn och unga i ökande utsträckning sker i digitala miljöer och att detta ställer nya krav på samhällets förmåga att upptäcka och förebygga utsatthet. Förvaltningen vill dock samtidigt framhålla att det föreslagna arbetssättet i huvudsak rör uppsökande socialt arbete, brottsförebyggande insatser samt stöd och skydd till utsatta individer, vilket ligger inom ansvarsområden som främst hanteras av socialnämnden samt andra relevanta myndigheter och aktörer.

Arbetssättet Online Outreach-program som används i Nederländerna är designat för att nå personer som inte fångas upp av traditionella system (som skola eller socialtjänst) – därför sker det helt utanför dessa strukturer. Förvaltningens uppdrag omfattar utbildning, undervisning samt elevhälsa i skolmiljö, där arbetet med att förebygga utsatthet bland barn och unga sker genom exempelvis elevhälsans insatser, trygghetsarbete samt undervisning inom ramen för skolans värdegrundsuppdrag. Mot bakgrund av detta bedömer förvaltningen att frågan om att utreda och eventuellt införa ett arbetssätt motsvarande Online Outreach-program inte faller inom förvaltningens verksamhetsområde.

Ett utvecklat arbete av det slag som beskrivs i motionen skulle kunna bidra till att fler barn och unga i utsatta situationer uppmärksammas och får tillgång till stöd, vilket på sikt kan ha positiva effekter även för deras skolgång, hälsa och utveckling. Samtidigt konstaterar förvaltningen att det föreslagna arbetssättet inte riktar sig till verksamhet inom skolan. Förvaltningen bedömer därför att skolans roll även fortsatt är att arbeta förebyggande, uppmärksamma signaler på utsatthet samt samverka med andra aktörer när stödbehov identifieras.

Sammantaget bedömer utbildningsförvaltningen att det föreslagna arbetssättet i huvudsak rör uppsökande socialt arbete och stödinsatser till utsatta individer, vilket inte ligger inom förvaltningens verksamhetsområde. Förvaltningen ser dock positivt på samverkan och utveckling av metoder i det förebyggande arbetet.

ECPAT Sverige

ECPAT Sveriges yttrande daterat den 27 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Ecpat möter dagligen barn som på olika sätt utsatts för sexuell exploatering på nätet. I våra undersökningar ger barn också uttryck för vikten av att ansvariga myndigheter finns där barnen finns, inklusive på nätet, för att kunna ge stöd och skydd och vara lätta för barn som behöver hjälp att kontakta. Att utreda om ett liknande program som det som nämns i motionen ska införas i Stockholms stad är därför ett utmärkt initiativ för att stärka Stockholms stads förmåga att leva upp till sitt ansvar att identifiera, stötta och skydda barn som har utsatts för sexuell exploatering. Ecpat vill i sammanhanget understryka vikten av barns delaktighet i utformandet av en sådan verksamhet.

Polismyndigheten Region Stockholm

Polismyndigheten Region Stockholms yttrande daterat den 21 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Polismyndigheten bedriver ett brottsförebyggande arbete i samverkan med socialtjänsten avseende sexuell exploatering på nätet. Arbetet bedrivs i begränsad omfattning i ett fåtal regioner i landet. Kortfattat så identifierar polisen unga som bedöms riskera att exploateras och socialtjänsten följer upp med samtal och stöd.

Polisen i region Stockholm är generellt positiv till förslaget att stärka förmågan att upptäcka och förebygga sexuell exploatering på nätet så som motionen belyser. Detta arbete avser nödvändigtvis inte alltid brott utan träffar möjligen i större utsträckning andra myndigheter.

Vi ser dock att polisen har en viktig roll i detta, primärt när misstanke om brott uppkommer. Här är gränsdragningen inte alltid tydligt. Vidare kan misstanke om brott, personlig integritet och förtroendebyggande i vissa fall kollidera. Här är samverkan av stor betydelse och det kan finnas en stor vinning i att polismyndigheten är delaktig vid uppbyggnad av en denna förmåga.

Polisen ser också att det är viktigt att involvera samtliga kommuner i region Stockholm, då det inte enbart kommer vara ett lokalt problem utan sträcker sig över kommungränser.

Polisens roll

- Att polisen har en utbildande funktion avseende misstanke om brott.
- Att polisen är delaktig i uppbyggnaden då det kan krävas en tydlig rollfördelning och kontaktväg in till polisen.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Anne-Lie Elvén (L), Andréa Hedin m.fl. (M) och Kristin Jacobsson (C)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra

Vi välkomnar att förvaltningen beskriver det uppsökande arbete som redan bedrivs online, både av Mikamottagningen och KAST, och att staden ligger långt framme nationellt inom området. Samtidigt behöver arbetet utvecklas vidare. Den nederländska modell som motionen hänvisar till har visat sig mycket effektiv för att nå ut brett, och med begränsade personella resurser skapa en första kontakt med personer som befinner sig i utsatthet.

Syftet med motionen är just detta: att använda digital teknik för att skapa fler kontaktpunkter och nå fler personer i ett tidigt skede, innan situationen hunnit förvärras. Det handlar inte om att ersätta det arbete som redan görs, utan om att komplettera det med en metod som i andra länder visat sig vara ett effektivt verktyg för att upptäcka och förebygga sexuell exploatering. Ny teknologi skapar helt nya möjligheter att nå ut brett utan manuellt uppsökande arbetet och istället koncentrera resurserna till fler och bättre stödinsatser.

Att det redan finns pågående arbete i Stockholm är positivt, men vi ser samtidigt att det finns utrymme för en mer strukturerad modell där automatiserade insatser kombineras med socialt stöd. Genom att utreda hur en liknande modell kan anpassas till svenska juridiska och etiska ramar kan staden stärka sitt arbete och nå fler utsatta, även de som inte själva söker hjälp.

Förvaltningen lyfter att frågan behöver hanteras länsgemensamt eller nationellt. Det håller vi med om, men det hindrar inte att Stockholm tar initiativet. Staden har både kunskapen och förutsättningarna att bli drivande i att utveckla en sådan modell tillsammans med civilsamhället och andra relevanta aktörer.

Stockholm bör ligga i framkant i kampen mot sexuell exploatering. Genom att pröva nya arbetssätt och inspireras av internationella exempel kan vi nå fler, tidigare och mer effektivt – utan att det kräver stora personella resurser.

Utbildningsnämnden

Reservation av Gulan Avci (L)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra:

Utbildningsförvaltningen menar att det föreslagna arbetssättet inte ligger inom deras verksamhetsområde, trots att ett sådant arbete bedöms ha positiva effekter för barn och ungas situation, inklusive deras skolgång. Den psykosociala ohälsan bland barn och unga har ökat. Sociala medier har lett till en större utsatthet, särskilt för flickor i digitala miljöer.

Stockholm bör ligga i framkant i kampen mot sexuell exploatering. Genom att pröva nya arbetssätt och inspireras av internationella exempel kan vi nå fler, tidigare och mer effektivt. Därför är det beklagligt att utbildningsförvaltningen så lättvindigt avfärdar motionen.